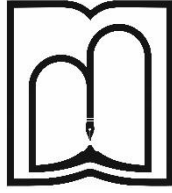

الله أكبر

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
دانشکده‌ی دندانپزشکی
پایان‌نامه جهت اخذ درجه دکترای حرفه‌ای دندانپزشکی

عنوان:

بررسی خطاهای متداول حین ترمیم و میزان بروز آن در دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم-

پزشکی اردبیل در نیمسال اول ۱۴۰۲-۱۴۰۱: مطالعه‌ی کیفی-کمی

اساتید راهنما:

دکتر مهدی رهبر

دکتر عزیز کامران

استاد مشاور:

دکتر رباب فرهنگ

نگارش:

یاشار زوار

دی ۱۴۰۲

کد پایان‌نامه: د/پ/۲۶۰

چکیده

بررسی خطاهای متداول حین ترمیم و میزان بروز آن در دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در نیمسال اول ۱۴۰۲-۱۴۰۱: مطالعه‌ی کیفی- کمی

مقدمه: ارزیابی خطاهای ترمیمی انجام شده توسط دانشجویان دندانپزشکی برای برجسته کردن مشکلات یادگیری که نیاز به بهبود دارند، ضروری است؛ بنابراین مطالعه‌ی حاضر با هدف بررسی خطاهای متداول حین ترمیم از نظر اساتید و میزان بروز آن در دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در نیمسال اول ۱۴۰۲-۱۴۰۱: مطالعه‌ی کیفی- کمی انجام پذیرفت.

مواد و روش‌ها: مطالعه‌ی حاضر از نوع آمیخته (کیفی- کمی) بود که در دو فاز به صورت زیر انجام پذیرفت: در فاز اول از روش دلفی دو مرحله‌ای استفاده شد و فاز دوم مطالعه به صورت مقطعی اجرا شد. در فاز اول به صورت دلفی سه نفر از اساتید حیطه‌های خطاهای احتمالی را تعیین کردند. در ادامه این حیطه‌ها و اطلاعات دموگرافیک در اختیار ۲۰ نفر دانشجو با معدل کران بالا و پایین (هر کران ۱۰ دانشجو) قرار گرفت و از آن‌ها سؤال گردید که در حیطه‌های ذکر شده چه خطاهایی دارید. دانشجویان برای هر حیطه خطاهایی را ذکر کردند و در نهایت در ۱۰ حیطه‌ی مورد بررسی ۳۹ آیتم (خطا) شناسایی گردید. خطاهای شناسایی شده در یک چک‌لیست قرار گرفت و دوباره در اختیار ۲۰ نفر دانشجو با نمره‌ی کران بالا و پایین قرار گرفت تا بر اساس میزان اهمیت به خطاها نمره‌ی بین ۱ تا ۱۰ بدهند، مواردی که میانگین امتیاز آن زیر ۵/۵ بود، حذف گردید و در نهایت ۱۵ آیتم خطا جزو خطاهای با اهمیت بالا در نظر گرفته شد. بر اساس ۱۵ خطای شناسایی شده، پرسشنامه‌ی دوم طراحی گردید تا دانشجویان ۳ ترم آخر (۴۵ دانشجو)، به پرسشنامه‌ی طراحی شده پاسخ دهند و میزان خطای انجام گرفته در بخش ترمیم را مشخص کنند. پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، با استفاده از آزمون تی مستقل و تحلیل واریانس یک‌راهه بین‌گروهی با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه‌ی ۲۶ تحلیل گردید.

نتایج: نتایج بررسی نشان داد که از ۳۹ خطای ارائه شده توسط متخصصان در بخش کیفی، خطاهای: ۱- ایزولاسیون نامناسب با استفاده از رابردم (عدم تعویض رابردم پاره شده یا عدم پانچ صحیح رابردم (اندازه - محل) یا در رفتن یا شکستن کلمپ)، ۲- ریختن آمالگام در دهان بیمار، ۳- بازسازی نادرست آناتومی ترمیم‌های کامپوزیتی (کانکت باز - اور کانتور - آندر کانتور) و ۴- باز گذاشتن در بطری باندینگ و تیوپ کامپوزیت جزو ۴ خطا با اولویت بالا بودند. از بیشترین درصد خطاهایی که از نظر دانشجویان در اغلب موارد گزارش گردید، به ترتیب شامل استفاده از توربین یا فرز دارای نقص (۲۴/۴ درصد)، ریختن آمالگام در دهان بیمار (۲۶/۷ درصد)، باز گذاشتن در بطری باندینگ و تیوپ کامپوزیت (۲۰ درصد) و تابش مستقیم نور یونیت به کامپوزیت هنگام کار (۲۸/۹ درصد) بود. همچنین نتایج نشان داد که در اکثر خطاهای ذکر شده در بین دانشجویان دختر و پسر تفاوت معناداری نداشت ($P > 0/05$)، همچنین معدل دانشجویان نیز تاثیری در میزان بروز خطاها نداشت ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری: دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در بخش ترمیم خطاهایی داشتند که با برنامه‌ریزی دقیق می‌توان این مشکلات را کاهش داد.

کلمات کلیدی: خطاهای پزشکی، دندانپزشکی ترمیمی، تکنیک دلفی.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: معرفی پژوهش

- ۱-۱. مقدمه، بیان مساله و ضرورت اجرای پژوهش ۶۳
- ۲-۱. اهداف پژوهش ۵
- ۳-۱. هدف کلی ۵
- ۴-۱. اهداف اختصاصی ۵
- ۵-۱. اهداف کاربردی ۶
- ۶-۱. سؤالات پژوهش ۶
- ۷-۱. تعریف واژه‌ها ۷

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

- ۱-۲. مقدمه ۱۰
- ۲-۲. مبانی نظری تحقیق ۱۰
- ۱-۲-۲. تعریف خطا ۱۰
- ۲-۲-۲. مفهوم اتفاق ناخواسته و خطاهای در پزشکی ۱۱
- ۳-۲-۲. تقسیم بندی خطاهای پزشکی ۱۱
- ۴-۲-۲. بررسی آماری خطاهای پزشکی در ایران و سایر کشورها ۱۶
- ۵-۲-۲. خطاهای دندانپزشکی ۱۷
- ۳-۲. مروری بر پیشینه‌ی تحقیق ۲۰
- ۱-۳-۲. پیشینه‌ی پژوهش در ایران ۲۰
- ۲-۳-۲. پیشینه‌ی پژوهش در خارج ۲۱
- ۳-۳-۲. جمع‌بندی پیشینه‌های پژوهش ۲۲

فصل سوم: مواد و روش‌ها

- ۱-۳. نوع مطالعه و روش پژوهش ۲۴
- ۲-۳. جامعه‌ی آماری پژوهش ۲۴
- ۳-۳. معیار ورود و خروج از مطالعه ۲۵
- ۴-۳. حجم نمونه و روش نمونه‌گیری ۲۶
- ۵-۳. ابزار و روش گردآوری داده‌ها ۲۶

۲۸.....	۶-۳. زمان و مکان انجام پژوهش .....
۲۸.....	۷-۳. متغیرهای پژوهش .....
۲۹.....	۸-۳. روش‌ها و تجزیه و تحلیل داده‌ها.....
۳۰.....	۹-۳. ملاحظات اخلاقی.....

فصل چهارم: یافته‌های پژوهش

۳۲.....	۱-۴. بخش کیفی .....
۳۲.....	۱-۱-۴. خطاهای شناسایی شده دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم-پزشکی اردبیل در بخش ترمیم.....
۳۲.....	۱-۱-۱-۴. خطاهای شناسایی شده در حیطةی معاینه تشخیص و طرح درمان.....
۳۲.....	۱-۱-۲-۴. خطاهای شناسایی شده در حیطةی کنترل عفونت.....
۳۳.....	۱-۱-۳-۴. خطاهای شناسایی شده در حیطةی تزریق بی‌حسی.....
۳۳.....	۱-۱-۴-۴. خطاهای شناسایی شده در حیطةی ایزولاسیون.....
۳۴.....	۱-۱-۵-۴. خطاهای شناسایی شده در حیطةی برداشت پوسیدگی و آماده سازی حفره.....
۳۴.....	۱-۱-۶-۴. خطاهای شناسایی شده در حیطةی ترمیم با آمالگام.....
۳۵.....	۱-۱-۷-۴. خطاهای شناسایی شده در حیطةی ترمیم با کامپوزیت.....
۳۶.....	۲-۴. بخش کمی .....
۳۶.....	۱-۲-۴. اولویت-بندی خطاهای انجام گرفته در بخش ترمیم از نظر خبرگان و کارشناسان.....
۳۹.....	۳-۴. خطاهای انجام گرفته در بخش ترمیم از نظر دانشجویان.....
۳۹.....	۱-۳-۴. درصد فراوانی جنسیت دانشجویان مورد بررسی .....
۳۹.....	۲-۳-۴. درصد فراوانی ترم دانشجویان مورد بررسی.....
۴۰.....	۳-۳-۴. آماره‌های توصیفی سن و معدل دانشجویان.....
۴۰.....	۴-۳-۴. درصد میزان بروز خطاها در بخش ترمیم از نظر دانشجویان.....
۴۲.....	۵-۳-۴. آماره‌های توصیفی میزان بروز خطاها در بخش ترمیم از نظر دانشجویان.....
۴۳.....	۶-۳-۴. مقایسه‌ی خطای دانشجویان در بخش اندودانتیکس به تفکیک معدل.....
۴۵.....	۷-۳-۴. مقایسه‌ی خطای دانشجویان در بخش اندودانتیکس به تفکیک جنسیت.....

فصل پنجم: بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادهای پژوهش

۴۹.....	۱-۵. بحث .....
۵۴.....	۲-۵. نتیجه‌گیری.....
۵۵.....	۳-۵. محدودیت‌ها و پیشنهادهای پژوهش.....
۵۵.....	۱-۳-۵. پیشنهادها.....
۵۶.....	۲-۳-۵. محدودیت‌ها.....
۵۷.....	منابع.....

فهرست جدول‌ها

عنوان

صفحه

جدول ۱-۳: بررسی روایی پرسشنامه به وسیله‌ی CVR.....	۸۹
جدول ۲-۳: بررسی روایی پرسشنامه به وسیله‌ی CVI.....	۲۷
جدول ۳-۳: متغیرهای مورد بررسی.....	۲۸
جدول ۱-۴: میانگین و انحراف استاندارد خطاهای شناسایی شده در بخش ترمیم از نظر کارشناسان.....	۳۵
جدول ۲-۴: درصد فراوانی جنسیت دانشجویان مورد بررسی.....	۳۸
جدول ۳-۴: درصد فراوانی ترم دانشجویان مورد بررسی.....	۳۸
جدول ۴-۴: آماره‌های توصیفی سن و معدل دانشجویان.....	۳۹
جدول ۵-۴: درصد میزان بروز خطاها در بخش ترمیم از نظر دانشجویان.....	۳۹
جدول ۶-۴: میزان بروز خطاها در بخش ترمیم از نظر دانشجویان به ترتیب اولویت.....	۴۱
جدول ۷-۴: مقایسه‌ی خطای دانشجویان در بخش ترمیم به تفکیک معدل.....	۴۲
جدول ۸-۴: مقایسه‌ی خطای دانشجویان در بخش ترمیم به تفکیک جنسیت.....	۴۴